

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO HÀ NỘI
TRƯỜNG THPT PHÙNG KHẮC
KHOAN-THẠCH THẮT

Đề chính thức

ĐỀ THI HSG CẤP TRƯỜNG KHỐI 10, 11
Năm học: 2019 – 2020
Môn: Địa lí 10
(Thời gian làm bài: 150 phút)
Không kể thời gian giao đề
(Đề thi gồm 1 trang)

Câu I. (6,0 điểm)

1. Em hãy cho biết: hình dạng khối cầu của Trái Đất là nguyên nhân gây ra những hiện tượng địa lí nào?
2. Trình bày ảnh hưởng của các nhân tố đến lượng mưa trên Trái Đất. Theo em, hiện tượng mưa rào, mưa đá vào dịp Tết âm lịch 2020 ở một số tỉnh miền Bắc nước ta là do những nguyên nhân nào gây ra?
3. Nêu giới hạn và thành phần của lớp vỏ địa lí. Việc tài nguyên rừng bị phá hủy sẽ ảnh hưởng như thế nào đến các thành phần tự nhiên khác? Vì sao?

Câu II. (4,0 điểm)

1. Vì sao dân cư trên thế giới phân bố không đều? Đô thị hóa có tác động như thế nào đến tình hình sinh, tử và hôn nhân ở khu vực thành thị?
2. Cơ cấu sinh học của dân số bao gồm những thành phần chính nào? Nêu sự khác nhau giữa tỉ số giới tính và tỉ lệ giới tính.

Câu III. (6,0 điểm)

Cho bảng số liệu sau :

DÂN SỐ VÀ SẢN LƯỢNG LƯƠNG THỰC THẾ GIỚI, GIAI ĐOẠN 2000 - 2019

Năm	2000	2003	2007	2013	2019
Dân số (triệu người)	6240	6317	6625	7137	7761
Sản lượng lương thực (triệu tấn)	2060	2021	2120	2478	2706

1. Tính bình quân sản lượng lương thực theo đầu người của thế giới qua các năm.
2. Hãy vẽ biểu đồ kết hợp thể hiện dân số và sản lượng lương thực thế giới thời kì 2000 - 2019.
3. Từ biểu đồ và bảng số liệu, rút ra nhận xét và giải thích nguyên nhân.

Câu IV. (4,0 điểm)

1. Dựa vào nguồn gốc, các nguồn lực phát triển kinh tế được phân chia thành những nhóm nào? Nêu sự khác nhau giữa nguồn lực trong nước và nguồn lực nước ngoài.
2. Thức ăn cho chăn nuôi bao gồm mấy nguồn? Cơ sở nguồn thức ăn có ảnh hưởng như thế nào đến ngành chăn nuôi?
3. Vì sao ngành công nghiệp dệt may và công nghiệp thực phẩm lại phân bố rộng rãi ở nhiều quốc gia trên thế giới?

-----HẾT-----

Thí sinh được sử dụng Tập bản đồ thế giới và các châu lục.

Cán bộ coi thi không giải thích gì thêm.

Họ và tên thí sinh:.....Số báo danh:.....

ĐÁP ÁN VÀ HƯỚNG DẪN CHẤM ĐỀ THI HSG
ĐỊA 10 – NĂM HỌC 2019-2020
(Gồm 05 trang)

Câu	Ý	Nội dung	Điểm
I (6,0đ)	1	Hình dạng khối cầu của Trái Đất là nguyên nhân gây ra những hiện tượng địa lí nào?	1,5đ
		- Hiện tượng ngày đêm: bề mặt Trái Đất luôn luôn có một nửa được Mặt Trời chiếu sáng và một nửa nằm trong bóng tối.	0,5
		- Góc nhập xạ ở các vĩ độ là khác nhau: góc chiếu của tia sáng Mặt Trời xuống bề mặt Trái Đất ở các vĩ độ khác nhau có độ lớn giảm dần từ xích đạo về 2 cực.	0,5
		- Các quá trình và các hiện tượng địa lí diễn ra trái ngược nhau giữa hai bán cầu Bắc và Nam.	0,5
		<i>Nếu hs chỉ trình bày được 2 hiện tượng, vẫn chấm điểm tối đa.</i> <i>Nếu hs chỉ nêu tên 3 hiện tượng, được 1 điểm.</i>	
	2	Trình bày ảnh hưởng của các nhân tố đến lượng mưa trên Trái Đất. Theo em, hiện tượng mưa rào, mưa đá vào dịp Tết âm lịch 2020 ở một số tỉnh miền Bắc nước ta là do những nguyên nhân nào gây ra?	2,5đ
		<i>Các nhân tố ảnh hưởng đến lượng mưa</i>	2,0
		- Khí áp: Các khu khí áp thấp thường có mưa nhiều. Các khu khí áp cao mưa rất ít hoặc không có mưa.	0,5
		- Frông: Nơi có frông và dải hội tụ nhiệt đới đi qua thường mưa nhiều.	0,5
		- Gió: Nơi chịu ảnh hưởng của các loại gió thổi từ biển vào, gió mùa, gió Tây ôn đới... thì thường có mưa nhiều.	0,25
		Nơi chịu ảnh hưởng của gió thổi từ đất liền ra, gió Mậu dịch, gió fơn thì rất ít mưa.	0,25
		- Dòng biển: Những vùng ven biển, nơi có dòng biển nóng chảy qua thì mưa nhiều; nơi có dòng biển lạnh chảy qua thì mưa rất ít.	0,25
		- Địa hình: Nơi nằm ở sườn đón gió thì mưa nhiều; nơi nằm ở sườn khuất gió hoặc trên các đỉnh núi cao thường ít mưa.	0,25
		<i>Giải thích hiện tượng mưa rào, mưa đá vào dịp Tết âm lịch 2020 ở một số tỉnh miền Bắc nước ta.</i>	0,5
		Do một số nguyên nhân sau:	
		- Do Frông: trước Tết thời tiết âm, ẩm; cận Tết có khối không khí lạnh cường độ mạnh di chuyển về, tranh chấp với không khí ẩm, ẩm gây ra nhiều loạn mạnh, sinh ra mưa rào, mưa đá.	0,25
		- Do biến đổi khí hậu: thời tiết, khí hậu có diễn biến thất thường, không giống quy luật nhiều năm.	0,25
	3	Nêu giới hạn và thành phần của lớp vỏ địa lí. Việc tài nguyên rừng	2,0đ

Câu	Ý	Nội dung	Điểm
		bị phá hủy sẽ ảnh hưởng như thế nào đến các thành phần tự nhiên khác? Vì sao?	
		Nêu giới hạn và thành phần của lớp vỏ địa lí. - Giới hạn: + Giới hạn trên: tới giới hạn dưới của lớp ôdôn trong khí quyển (độ cao 22-25km). + Giới hạn dưới: tới đáy vực thẳm đại dương hoặc xuống hết lớp vỏ phong hóa ở lục địa. - Thành phần: thạch quyển, khí quyển, thủy quyển, sinh quyển, thổ nhưỡng quyển xâm nhập và tác động lẫn nhau.	0,5 0,25 0,25
		Việc tài nguyên rừng bị phá hủy sẽ ảnh hưởng như thế nào đến các thành phần tự nhiên khác? Việc phá hủy rừng sẽ dẫn đến nhiều hậu quả: + Nhiều loài thực động vật bị biến mất; + Khí hậu biến đổi; + Dòng chảy sông ngòi không ổn định, gia tăng lũ lụt và hạn hán; + Đất đai bị thoái hóa, xói mòn; + Địa hình bị xâm thực mạnh.	0,5
		HS nêu đúng 2-3 hậu quả được 0,25đ, từ 4-5 hậu quả được 0,5đ	
		Nguyên nhân: - Do tất cả các thành phần của tự nhiên đều đồng thời chịu tác động trực tiếp hoặc gián tiếp của nội lực và ngoại lực. - Vì thế chúng không tồn tại và phát triển một cách cô lập mà luôn xâm nhập vào nhau, trao đổi vật chất và năng lượng cho nhau. - Nếu một thành phần thay đổi sẽ dẫn tới sự biến đổi của các thành phần còn lại và toàn bộ lãnh thổ.	1,0 0,25 0,25 0,5
II (4,0đ)	1	Vì sao dân cư trên thế giới phân bố không đều? Đô thị hóa có tác động như thế nào đến tình hình sinh, tử và hôn nhân ở khu vực thành thị?	2,0đ
		Vì sao dân cư trên thế giới phân bố không đều? - Do sự phân bố dân cư chịu tác động tổng hợp của hàng loạt nhân tố (kể tên). Các nhân tố trên ở mỗi vùng lãnh thổ không giống nhau. - Những khu vực đông dân thường là những nơi có: điều kiện tự nhiên thuận lợi và trình độ phát triển kinh tế- xã hội cao; được khai thác từ lâu đời... - Những khu vực thưa dân thường là những nơi thiếu sự đồng bộ của các nhân tố trên: điều kiện tự nhiên khắc nghiệt, trình độ phát triển thấp, mới được khai thác ...	1,0 0,5 0,25 0,25
		Đô thị hóa có tác động như thế nào đến tình hình sinh, tử và hôn nhân ở khu vực thành thị? - Giảm mức sinh: do sự phát triển đô thị thường gắn với trình độ phát	1,0 0,5

Câu	Ý	Nội dung	Điểm										
		triển kinh tế xã hội được nâng cao, tâm lí xã hội thay đổi... - Mức tử vong thay đổi: nếu đô thị hóa không xuất phát từ công nghiệp hóa sẽ dẫn đến nhiều hiện tượng tiêu cực như tệ nạn xã hội, ô nhiễm môi trường, tai nạn, bệnh tật... làm gia tăng mức tử vong và ngược lại. -Quá trình hôn nhân: độ tuổi kết hôn cao hơn, tỉ lệ li hôn nhiều hơn. <i>Nếu HS chỉ nêu được tên (không trình bày đủ) 2 ý chấm 0,5đ; nêu được tên 3 ý chấm 0,75đ.</i>	0,25 0,25										
	2	Cơ cấu sinh học của dân số bao gồm những thành phần chính nào? Nêu sự khác nhau giữa tỉ số giới tính và tỉ lệ giới tính. Cơ cấu sinh học của dân số bao gồm những thành phần chính nào? Cơ cấu sinh học của dân số gồm 2 thành phần chính: - Cơ cấu dân số theo giới - Cơ cấu dân số theo tuổi Nêu sự khác nhau giữa tỉ số giới tính và tỉ lệ giới tính. - Tỉ số giới tính là tỉ lệ dân số nam so với dân số nữ (đơn vị %) - Tỉ lệ giới tính là tỉ lệ dân số nam hoặc dân số nữ so với tổng số dân (đơn vị %)	2,0đ 1,0 0,5 0,5 1,0 0,5 0,5										
III (6,0đ)	1	Tính bình quân sản lượng lương thực theo đầu người của thế giới (Đơn vị: kg/người) <table><tr><td>2000</td><td>2003</td><td>2007</td><td>2013</td><td>2019</td></tr><tr><td>330</td><td>320</td><td>320</td><td>347</td><td>349</td></tr></table> - HS thiếu đơn vị, trừ 0,25đ - HS tính đúng 1-2 năm được 0,25đ, đúng 3-4 năm được 0,5đ, đúng 5 năm được 1đ	2000	2003	2007	2013	2019	330	320	320	347	349	1,0đ
2000	2003	2007	2013	2019									
330	320	320	347	349									
	2	Vẽ biểu đồ - Dạng biểu đồ: kết hợp (cột và đường), vẽ các dạng khác không cho điểm. - Yêu cầu: Đảm bảo tính chính xác, trực quan và thẩm mỹ. Ghi đủ tên biểu đồ, kí hiệu,khoảng cách năm, chú giải, đơn vị, số liệu,... (Nếu thiếu mỗi tiêu chí trừ 0,25 điểm)	3,5 đ										
	3	Nhận xét và giải thích Nhận xét: Nhìn chung dân số và sản lượng lương thực thế giới đều tăng nhưng tốc độ tăng khác nhau: + Quy mô dân số thế giới tăng liên tục và chậm(<i>dẫn chứng</i>). + Sản lượng lương thực thế giới tăng nhanh hơn và có biến động (<i>dẫn chứng</i>). Giải thích: - Dân số thế giới tăng do quy mô dân số lớn, gia tăng dân số nhanh, đặc biệt ở các nước đang phát triển.	1,5đ 0,25 0,25 0,25 0,25										

Câu	Ý	Nội dung	Điểm
		- Sản lượng lương thực biến động do: + Tăng do mở rộng diện tích canh tác, áp dụng tiến bộ khoa học kỹ thuật, nhu cầu lương thực của con người tăng... + Năm 2003 sản lượng giảm do tác động của thiên tai, dịch bệnh,...	0,25 0,25
IV (4,0đ)	1	Dựa vào nguồn gốc, các nguồn lực phát triển kinh tế được phân chia thành những nhóm nào? Nêu sự khác nhau giữa nguồn lực trong nước và nguồn lực nước ngoài. <i>Dựa vào nguồn gốc, các nguồn lực phát triển kinh tế được phân chia thành những nhóm nào?</i> Chia thành 3 nhóm: - Nguồn lực vị trí địa lý - Nguồn lực tự nhiên - Nguồn lực kinh tế-xã hội <i>HS nêu đủ tên 3 nhóm nguồn lực mới được 0,5đ</i> Nêu sự khác nhau giữa nguồn lực trong nước và nguồn lực nước ngoài. - Về phạm vi lãnh thổ và thành phần khác nhau. + Nguồn lực trong nước (nội lực): gồm có vị trí địa lí, nguồn lực tự nhiên, nguồn lực KT-XH trong nước. + Nguồn lực nước ngoài (ngoại lực): bao gồm vốn, thị trường, khoa học và công nghệ, kinh nghiệm quản lí sản xuất - kinh doanh từ nước ngoài. - Vai trò khác nhau + Nguồn lực trong nước giữ vai trò quyết định trong việc phát triển kinh tế của mỗi quốc gia. + Nguồn lực nước ngoài đóng vai trò quan trọng, đặc biệt với nhiều quốc gia đang phát triển.	1,5đ 0,5 1,0 0,25 0,25 0,25 0,25 0,25
	2	Thức ăn cho chăn nuôi bao gồm mấy nguồn? Cơ sở nguồn thức ăn có ảnh hưởng như thế nào đến ngành chăn nuôi? <i>Thức ăn cho chăn nuôi bao gồm mấy nguồn?</i> - Thức ăn từ tự nhiên - Thức ăn từ trồng trọt, phụ phẩm ngành nông nghiệp - Thức ăn chế biến công nghiệp <i>HS kể đúng 2- 3 nguồn được 0,5đ.</i> Cơ sở nguồn thức ăn có ảnh hưởng như thế nào đến ngành chăn nuôi? - Sự thay đổi nguồn thức ăn dẫn đến sự thay đổi của các hình thức chăn nuôi (<i>dẫn chứng</i>) + Thức ăn tự nhiên → hình thức chăn thả. + Thức ăn từ trồng trọt, phụ phẩm ngành nông nghiệp → chăn nuôi nửa chuồng trại và chuồng trại. + Thức ăn chế biến bằng phương pháp công nghiệp → chăn nuôi công nghiệp.	1,5đ 0,5 1,0 0,5

Câu	Ý	Nội dung	Điểm
		<i>Nếu thiếu dẫn chứng được 0,25đ</i> -Chất lượng nguồn thức ăn tác động đến sản lượng, năng suất, chất lượng sản phẩm của ngành chăn nuôi - Tính đa dạng và sự phân bố của nguồn thức ăn quyết định cơ cấu và sự phân bố của ngành chăn nuôi.	0,25 0,25
	3	<i>Vì sao ngành công nghiệp dệt may và công nghiệp thực phẩm lại phân bố rộng rãi ở nhiều quốc gia trên thế giới?Do:</i> - Là những ngành giải quyết các nhu cầu tiêu dùng hàng ngày (ăn uống, may mặc) của con người. -Đòi hỏi ít vốn đầu tư, quy trình sản xuất đơn giản, khả năng quay vòng vốn nhanh, đem lại hiệu quả kinh tế cao. - Giải quyết việc làm cho nhiều lao động, nhất là lao động nữ. - Thúc đẩy sự phát triển của nông nghiệp và nhiều ngành công nghiệp khác, góp phần cải thiện đời sống người dân, thúc đẩy sự chuyển dịch cơ cấu kinh tế của đất nước.	1,0 0,25 0,25 0,25 0,25
Tổng điểm toàn bài			20,0đ

Lưu ý: Học sinh trình bày khác đáp án nhưng đúng thì vẫn cho điểm.

-----Hết-----